

[Adrian Severin](#)

[2 hrs](#) ·

Naționalismul prezidențial în vremea pandemiei

Sunt războaie pe care unii le prelungesc pentru a se pune în cea mai bună poziție de a negocia pacea. Sunt păci pe care unii le prelungesc pentru a se pune în cea mai bună poziție de a purta războiul. Într-o singură săptămână Președintele României a vorbit la telefon cu omologul său american, a atacat China prin intermediul Huawei și a acuzat Ungaria prin intermediul PSD. Cum se leagă aceste evenimente? Sunt ele menite a încălzi un război care merge spre pace sau a răci o pace care se îndreaptă spre război?

REAȚIA „FERMĂ” A PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI

Practic nu se știe ce au discutat Președinții României și SUA în scurta lor convorbire telefonică purtată în plin șoc pandemic. Ceea ce se știe este că inițiativa a fost luată de american. De asemenea, se mai cunoaște că acesta nu mai stă strălucit cu prognoza electorală, în condițiile în care Covid 19 lovește cumplit în America profundă și în visul american; iar alegerile urmează peste doar câteva luni. În fine, este de notorietate faptul că elefantul nu dă telefon șoricelului doar pentru a-l întreba de sănătate; nici măcar de sănătatea parteneriatului lor strategic.

Comunicatul Palatului Cotroceni oferă, totuși, câteva cluuri.

Pe de o parte, acesta se abate de la tradiția președinților români potrivit căreia, după întâlniri cu marii actori ai lumii, povestesc mai pe larg ceea ce le-au spus aceștia, decât ce le-au spus ei acestora. Dacă citești relatarea administrației prezidențiale poți crede că acum Donald Trump mai mult a ascultat decât a vorbit.

Pe de altă parte, deși se sugerează că motivul principal al discuției ar fi fost reconfirmarea parteneriatului strategic româno-american pe terenul solidarității în lupta cu virusul Corona (altminteri atât de modestă încât este vecină cu o ofensă adusă României), suntem izbiți de îndrăzneala cu care Președintele Iohannis pare a fi schimbat vorba pentru a atrage „ferm” (cuvântul îi aparține) atenția că așteaptă o implicare masivă a SUA pentru consolidarea securității pe flancul estic al NATO. Or, acest flanc nu are legătură cu viroza, ci cu Rusia și China. O îndrăzneală fără precedent, dar și fără vreo explicație aparentă.

Cum este greu de crezut că locatarul Casei Albe a telefonat doar spre a lua lumină de la București, gândul ne duce la împrejurarea că ceea ce a spus, probabil foarte clar, întrucât conversația a durat foarte puțin, a fost atât de grav încât nu poate fi relatat nici măcar aluziv. Și tocmai pentru că a fost grav, a impus o reacție „fermă”.

Că reacția a fost chiar așa cum se spune în comunicat, iarăși nu știm. Este limpede însă, că undeva trebuia să se știe așa. Iar acest undeva nu este România. Nu românilor le-a fost adresat comunicatul.

Când cineva îți spune că îți trimite aparate de ventilație, iar tu îi răspunzi „ferm” că, în cazul acesta, el trebuie să îți apere flancul, înseamnă că, vorba bancului, oricum ai monta aparatele respective, tot mitralieră iese (sic!).

Președintele Trump pregătește deschiderea confruntării totale cu China. Pandemia Covid 19 îl împinge spre aceasta din două direcții. Pe plan intern, războiul cu pandemia nu poate fi câștigat decisiv și în timp util spre a asigura victoria în alegeri. De aceea el trebuie rapid exportat și transformat din

confruntare medicală în confruntare geopolitică. Pe plan extern, bilanțul efectelor pandemiei în China și în SUA va mări competitivitatea celei dintâi în concursul pașnic cu cea de a doua. Prin urmare, raportul dintre avantajele competitive ale celor doi concurenți trebuie modificat prin mijloace militare.

Războiul cu China nu poate fi pornit atât timp cât SUA se află în relații războinice (fie ele și de tipul războiului rece) cu Rusia. De aceea, ostilitățile cu Rusia trebuie prelungite și intensificate; dar nu pentru a o îngenunchea, ci pentru a o aduce la masa negocierilor într-o situație în care să fie dispusă la încheierea unei păci convenabile Americii. Până atunci, și pacea cu China trebuie prelungită; dar nu orice pace, ci o pace „înarmată” care trebuie să ofere cât mai multor puteri mijlocii și mici argumente spre a se alinia în spatele Washingtonului, în tabăra celor care cer Beijingului repararea daunelor provocate de „virusul chinezesc”. Iată un splendid casus belli.

Evident că România, prin poziția sa geografică poate fi utilă în aplicarea unei asemenea strategii. Asta presupune, însă, asumarea unor riscuri strategice imense. Și, desigur, presupune ca, în prealabil, Klaus Iohannis să întoarcă armele împotriva Germaniei.

De aceea, din calcul propriu sau împins de cercurile interne care îl susțin, printr-unul și același comunicat a transmis Americii că este gata să facă ceea ce i se solicită, dar nu pe gratis, căci pe gratis nu mai merge, în timp ce Germaniei i-a dat asigurări că a condiționat acceptul de îndeplinirea unei cereri pe care Președintele Trump nu poate sau nu poate voi să o îndeplinească. Totul are o limită.

DE LA BUCUREȘTI LA BEIJING PRIN BUDAPESTA

În memoriile sale recent publicate, fostul ambasador al SUA în România, Alfred Moses, povestește că Președintele Carter a inventat o metodă pentru a face declarații pe subiecte delicate pe care nu dorea să arate că le are pe agenda sa curentă. Astfel, aranja ca un ziarist să îi pună o întrebare legată de tema vizată, și apoi, răspunzând, își făcea cunoscută poziția fără a părea că a deschis el însuși discuția și fără a putea fi făcut răspunzător pentru provocarea de controverse.

Un lucru similar s-a petrecut în aceste zile la conferința de presă de la Palatul Cotroceni. Pe când toată lumea era concentrată asupra măsurilor de „distanțare socială”, un ziarist din presa fostului „stat paralel” (actualmente oficial) l-a întrebat din senin pe Președintele Iohannis cum vede prezența continuă a Huawei în România. Fidel declarației comune făcute cu Președintele Trump în timpul vizitei sale de anul trecut de la Washington, Klaus Iohannis a răspuns scurt și clar că „nu poate lăsa infrastructura critică pe mâna unora care nu sunt de încredere.” Așadar, mesaj pentru Casa Albă: „rămâne cum ne-am înțeles.” Chiar dacă asta ar însemna implicarea României într-un conflict cu China, țară de care o leagă interese strategice.

Scandalul privind adoptarea tacită, dar fără perspective de finalizare, în Camera Deputaților, a legii referitoare la autonomia ținutului secuiesc (rezultat al cooperării tainice dintre liderii a trei partide – PSD, PNL și UDMR) a oferit prilejul unei lovituri și mai subtile. Acuzând „vânzarea Ardealului” de către PSD, în înțelegere cu premierul maghiar, Klaus Iohannis a continuat doar aparent obsesiva hărțuire a principalului partid parlamentar și a așa zisei opoziții. În realitate ținta a fost Ungaria lui Victor Orban (de scoaterea PSD din istorie ocupându-se cu succes și fără a avea nevoie de „sprijinul” Cotrocenilor, echipa combinagiilor maidanezi a lui Marcel Ciolacu.)

De aici ipotezele se despart.

Unii cred că atacul a avut loc în serviciul Germaniei și al Partidului Popular European, dominat de aceasta, naționalismul premierului maghiar (cultural, economic și geopolitic) intrând în coliziune cu proiectul „imperiului prietenos” al Europei germane. În schimbul distanțării de Ungaria și al revenirii la mult prea vechea și păguboasa rivalitate româno-maghiară, România ar primi garanții de securitate din partea Berlinului. Acestea implicând, desigur, întărirea prezenței și dominației germane în spațiul

carpato-danubian.

Alții, însă, susțin că săgeata iohannistă nu a țintit iredentismul Budapestei, ci asumarea de către aceasta a rolului de placă turnantă a intereselor chineze în Europa centrală. Rol pe care, în paranteză fie spus, ar fi trebui să îl vizeze și l-ar fi putut mult mai bine juca România.

În măsura în care robustețea deschiderilor Berlinului față Beijing este bine cunoscută (în cadrul UE s-au făcut presiuni uriașe pentru ca relațiile euro-chineze să fie gestionate de diplomații germani, cu înlăturarea celor români, mult mai calificați), faptul ar însemna că, din nou, un neamț ajuns în fruntea statului român întoarce armele împotriva Germaniei, servind intereselor americane. Când istoria se repetă, se zice că ceea ce prima dată a fost tragedie, a doua oară este comedie. Așa o fi și acum?

CELE MAI BUNE GARANȚII SUNT CELE PE CARE ROMÂNIA ȘI LE POATE OFERI SIE ÎNSĂȘI

Primul ministru maghiar, Victor Orban, a răspuns acuzelor Președintelui român cu o rezervă cu totul necaracteristică, subliniind, totuși, că asemenea fraze nu au fost auzite nici în vremuri nedemocratice, și întrebându-se dacă este vorba de spre „o provocare, un accident sau de primele mișcări ale unei noi strategii naționale românești.” Dacă „provocarea” ieșită direct din gura celui care „reprezintă statul român” nu este expresia unei „noi strategii naționale românești”, înseamnă că ea nu își are sursa în afara României, sugerează dl Orban. Și asta explică, după propria-i expresie, refuzul său de a ridica, deocamdată, mânușa. De ce să dea cu piatra în câine, când mai înțelept este ca, pentru început, să negocieze cu cel care îl ține de lanț. Să fie, oare, Angela?! Să fie Donald!?

În schimb, declarația „naționalistă” a Președintelui Iohannis a fost taxată imediat cu severitate de o publicație apropiată „grupului de la Viszegrad” care sugera că „statul eșuat român” ar pune în pericol „stabilitatea Europei centrale și de est”. Că statul român este eșuat, o știm. Stabilitatea Europei nu este amenințată, însă, de România, ci de rivalitățile jucătorilor globali care se manifestă în vecinătatea ei.

Ceea ce ar trebui să înțeleagă România este faptul că a trage în Ungaria spre a lovi țintele unor puteri terțe, este un joc extrem de periculos și nu este deloc evident că va fi cineva care să îi acopere costurile.

Diplomația română pare a nu ști și a nu lua în calcul un lucru pe care cu plăcere i-l pot aduce la cunoștință: dacă Polonia va fi pusă să aleagă între o Românie și o Ungarie aflate în conflict, va alege să rămână de partea Ungariei. Ceea ce ar supune unui test de stres major și relațiile româno-americane; SUA crezând mai mult în Polonia și chiar având mai multă nevoie de sprijinul ei decât de cel al României.

Pe de altă parte, alături de Austria (ca să ne rezumăm doar la zona Europei centrale și să nu amintim nimic de Ostpolitik-ul german sau rusofilia franceză), Ungaria este o poartă generos deschisă pentru intrarea Rusiei în geopolitica UE. Istoria ne vorbește și despre „cleștele” ruso-maghiar care, după 1918, s-a pus în slujba revizuirii Tratatului de la Versailles, și care, declarat sau nu, a reprezentat (adesea în mod exagerat) coșmarul politicii externe românești de atunci încolo. În vremea noastră, România s-a pronunțat constant pentru menținerea sancțiunilor aplicate Rusiei de către UE, ca răspuns la politica dusă de Moscova față de Ucraina, în timp ce Ungaria a fost rezervată, dacă nu chiar ostilă acestora.

Iată de ce, a pregăti condiții favorabile pentru viitoarea confruntare chino-americană din Pacific, antamând lupte pe frontul maghiar, înseamnă a expune flancul estic al României unor pericole extreme, precum bine a observat Președintele român.

Iar dacă vizată nu a fost politica Ungariei față de China, ci euroscepticismul iliberal al premierului Victor Orban, repudiat de PPE, din nou calculul trebuie verificat. Cancelarul Merkel este bucuros să scoată castana maghiară din focul PPE cu mâna românilor, dar asta nu înseamnă că între Berlin și

București va prefera vreodată pe cel din urmă. Incomodul Victor Orban este trecător; Ungaria rămâne.

Iar atunci când Rusia, Ungaria și Germania, cu spatele acoperit de China, vor face front comun împotriva României, integritatea teritorială a României va fi amenințată nu de secui, ci chiar de românii ardeleni „miticofobi”, seduși de ideea Transilvaniei autonome, întreținută subtil de vechea strategie germană vizând fragmentarea politică a Europei centrale. Lumea germanică nu ne-a garantat niciodată o Românie Mare, ci cel mult un Ardeal autonom; și asta nu pentru că ar fi rea sau românofobă, ci pentru că nu are la dispoziție o altă geografie, iar din cea pe care o are nu a ieșit o altă cultură geopolitică.

Fi-va, oare, America aptă să ofere României garanții în compensație? Fi-vor oare asemenea garanții mai eficace decât cele anglo-franceze dintre cele două războaie mondiale, care ne-au lăsat la discreția Pactului Ribbentrop-Molotov? A încercat Klaus Iohannis să aibă un 23 August al său (oricum redus la retorică), ori a înțeles să ofere lui Donald Trump un avans, sau mai degrabă o speranță, în așteptarea unei oferte serioase?

Până vom afla răspunsul la aceste întrebări – dacă îl vom afla vreodată – să zicem doar că, într-adevăr, flancul nostru estic este cel mai vulnerabil și nu există soluție mai bună pentru apărarea lui decât aceea de a ne consolida vechile alianțe orientale, păstrând, dacă este posibil (și sunt convins că este), și pe cele transatlantice, și totodată convingând pe cei care ar putea să ne amenințe securitatea din vecinătatea apropiată, că simpatia noastră este mai valoroasă pentru ei decât războiul cu noi. Nici un flanc nu este mai bine apărat decât cel pe care ni-l vom securiza singuri. Atunci și acolo va veni și America să ne ajute.

Vă rog să nu îmi spuneți că o colonie nu își poate permite asemenea opțiuni de politică externă!